

CHƯƠNG I

NHẬP MÔN
CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

Mã môn học: 306104

GV: ThS. Nguyễn Kiều Tiên

Email: tg_nguyenkieutien_xhnt@tdtu.edu.vn

Tel: 0986 979 802

Tư tưởng xã hội chủ nghĩa trước Mác

(Chủ nghĩa xã hội không tưởng)

*thời
cổ
đại*

*thời
trung
đại*

*thời
cận
đại*

*(đầu TK 16 –
đầu TK 19)*

Thế kỷ XVI-XVII

Thế kỷ XVIII

Thế kỷ XIX

THỂ KỶ XVI - XVII

- Thể hiện qua các *câu chuyện kể, các áng văn chương viễn tưởng.*
- Tác phẩm tiêu biểu
 - ✓ “Utopi” (Không tưởng) (T.Morơ – Anh)
 - ✓ “Thành phố mặt trời” (T.Campanella - Ý)

Tômat Morơ
(1478 – 1535)

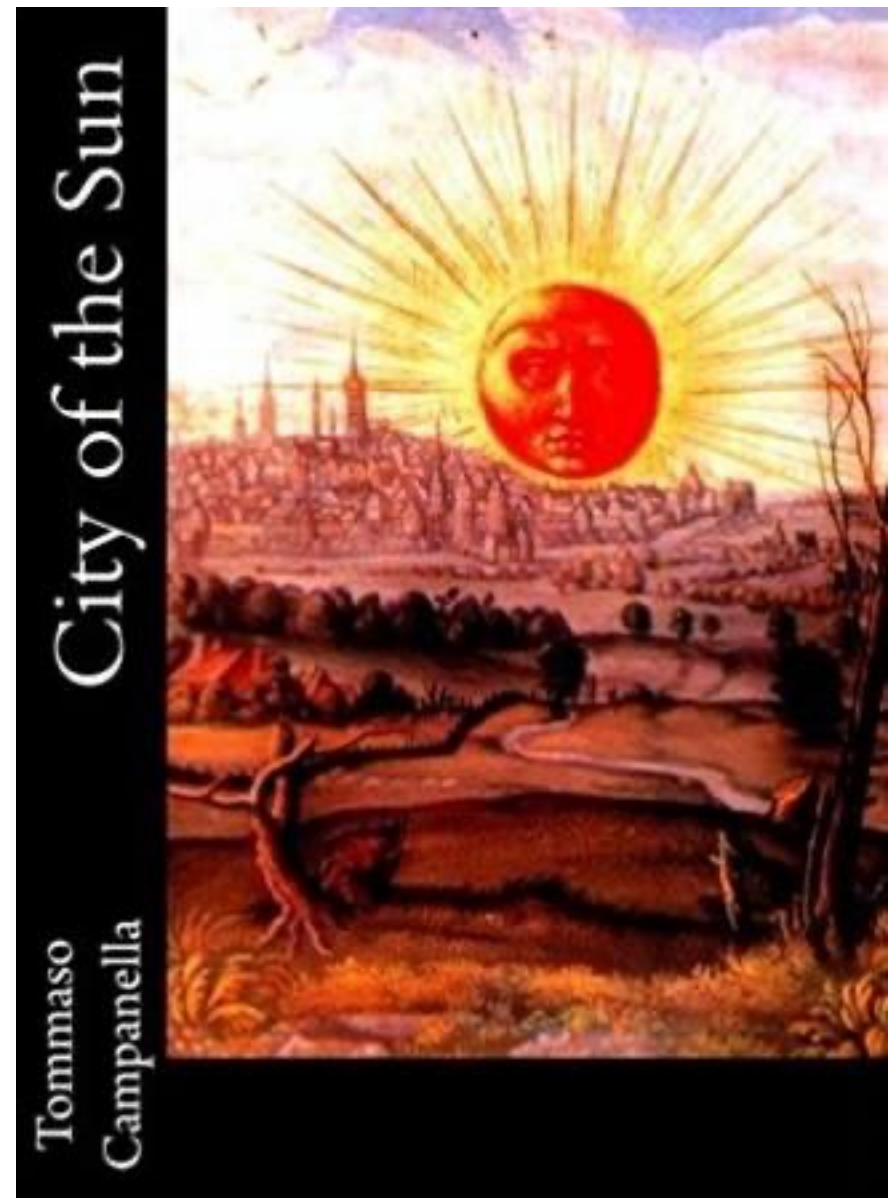

Tác phẩm Utopia
của Thomas More (1514)

- Ngày làm việc 6h
- Không ai sống ở nông thôn
- Trẻ em đi học miễn phí
- Không có chiến tranh
- Hôn nhân một vợ, một chồng
- Xóa bỏ tư hữu, thiết lập SH chung

**Tômađô
Campanenla
(1568-1639)**

Luận điểm: “XH là bệnh dịch nguy hiểm cần loại bỏ”

THỂ KỶ XVIII

Tư tưởng XHCN thể
hiện ở *dạng lý luận*

Các đại biểu:

- G. Mêliê
- F. Môrenly
- G. Maboły
- G. Babóp

THỂ KỶ XIX

Tư tưởng XHCN thể hiện dạng
học thuyết phê phán

Có 3 đại diện tiêu biểu:

- + H. Xanhximông (Pháp)
- + S. Phuriê (Pháp).
- + R. Ôoen (Anh).

➤ *CNXH không tưởng trước Mác là một trong những tiền đề lý luận của CNXH khoa học sau này, bởi nó có những giá trị chủ yếu:*

Thứ
nhất

Giá trị phê phán

Thứ
hại

Giá trị phác thảo mô hình xã hội mới có tính chất XHCN

Thứ
ba

Giá trị thức tỉnh quần chúng nhân dân đấu tranh chống áp bức bất công, xây dựng XH mới tốt đẹp

Nhưng nó có những hạn chế rất lớn:

Thứ
nhất

Chưa phát hiện ra được quy luật vận động của xã hội loài người, nhất là của CNTB;

Thứ
hại

Chưa phát hiện ra được lực lượng xóa bỏ xã hội cũ, xây dựng xã hội mới;

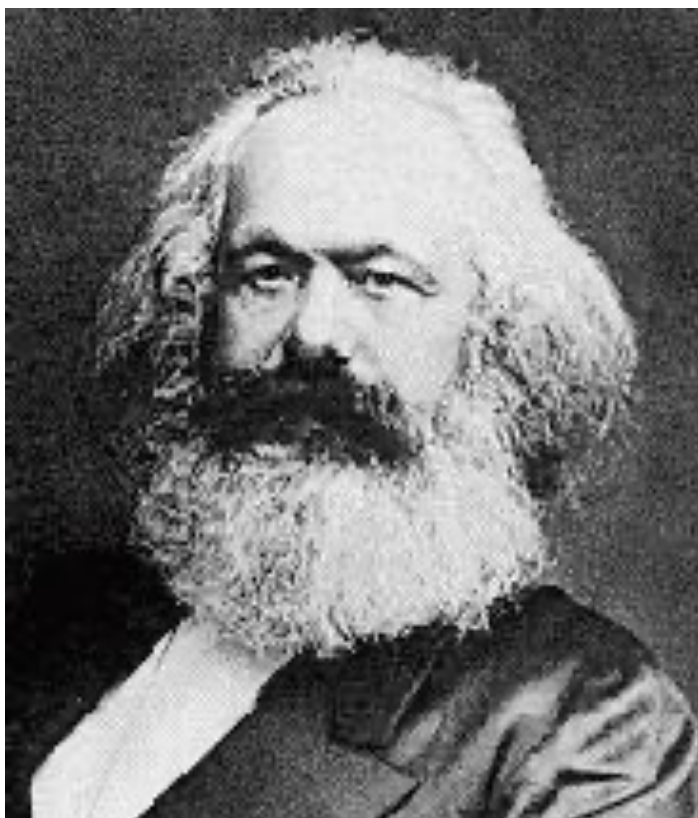
Thứ
ba

Chưa chỉ ra được ra biện pháp xóa bỏ xã hội cũ, xây dựng xã hội mới;

Nó khó hoặc không áp dụng được vào thực tiễn, do vậy nó được gọi là *CNXH không tưởng*

1.2. Vai trò của Mác và Ăngghen

a. Sự chuyển biến lập trường triết học và lập trường chính trị của hai ông

Từ năm 1843 – 1844 hai ông hoạt động chung

- ❖ Từ lập trường triết học **duy tâm** chuyển sang **duy vật**
- ❖ Từ lập trường **cách mạng dân chủ** chuyển sang lập trường **CSCN**

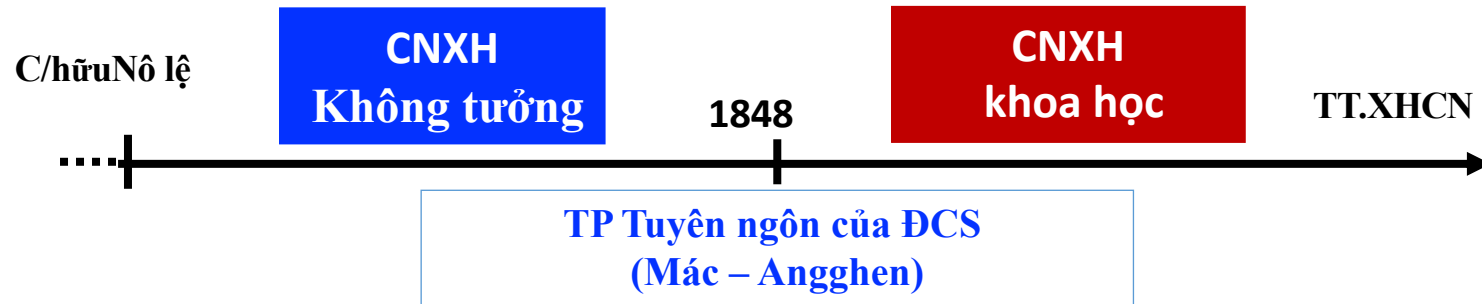
Ba phát hiện vĩ đại

- ❖ **Sự uyên bác về trí tuệ**
- ❖ **Sự gắn bó chặt chẽ với phong trào công nhân**
- ❖ **Sự gắn kết lý luận với thực tiễn**

Ba phát hiện vĩ đại:

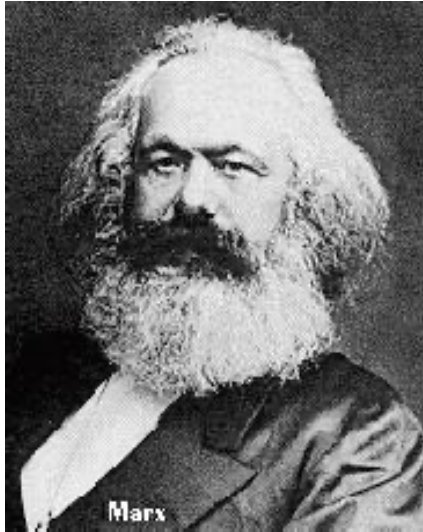
- (1) **Học thuyết duy vật lịch sử**
- (2) **Học thuyết giá trị thặng dư**
- (3) **Học thuyết sứ mệnh lịch sử của GCCN**

SƠ ĐỒ

- Tác phẩm: *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản (tháng 2/1848)* là Cương lĩnh chính trị đầu tiên của phong trào công nhân và của các đảng Cộng sản, trong đó những nguyên lý của CNXHKKH đã được trình bày:

2. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CỦA CNXHKH

2.1. C.Mác, Ph.Ăngghen xây dựng, phát triển lý luận CNXHKKH

2.1.1. Thời kỳ từ 1848 đến 1871 (Công xã Pari)

2.1.2. Thời kỳ từ sau Công xã Pari đến 1895

2.1. C.Mác, Ph.Ăngghen phát triển lý luận CNXHKKH

2.1.1. Thời kỳ từ 1848 đến 1871 (Công xã Pari)

Hai ông tổng kết kinh nghiệm phong trào cách mạng 1848-1851, tiếp tục phát triển lý luận CNXHKKH thông qua các tác phẩm:

- (1) *"Đấu tranh giai cấp ở Pháp" (1848 - 1850),*
- (2) *"Ngày 18 tháng Sơng mù của Luibônápác tơ" (1851)*
- (3) *"Chiến tranh nông dân ở Đức" (1850),*
- (4) *"Cách mạng và phản cách mạng ở Đức" (1852)...*

- ✓ Về tư tưởng cách mạng không ngừng
- ✓ Về nhà nước chuyên chính vô sản
- ✓ Về tư tưởng liên minh giai cấp (C-N)
- ✓ Về chính đảng cách mạng của giai cấp vô sản

2.1.2. Thời kỳ từ sau Công xã Pari đến 1895

Hai ông tổng kết kinh nghiệm Công xã Pari và tiếp tục phát triển các nguyên lý của CNXHKKH thông qua các tác phẩm tiêu biểu:

1. *"Nội chiến ở Pháp"*
2. *"Phê phán cương lĩnh Gô ta",*
3. *"Chống Duy rinh",*
4. *"Nguồn gốc của gia đình của sở hữu tư nhân và của nhà nước",*
5. *Hoàn tất bộ "Tư bản"*

- ✓ Về tư tưởng nhà nước kiểu mới
- ✓ Về xây dựng chính Đảng của GCCN
- ✓ Về thời kỳ quá độ lên CNCS
- ✓ Về vấn đề gia đình

2.2. V.I.Lênin bảo vệ, vận dụng và phát triển sáng tạo cnxhkh

**2.2.1. Thời kỳ trước
CM tháng Mười Nga**

**2.2.2. Thời kỳ sau
CM tháng Mười Nga**

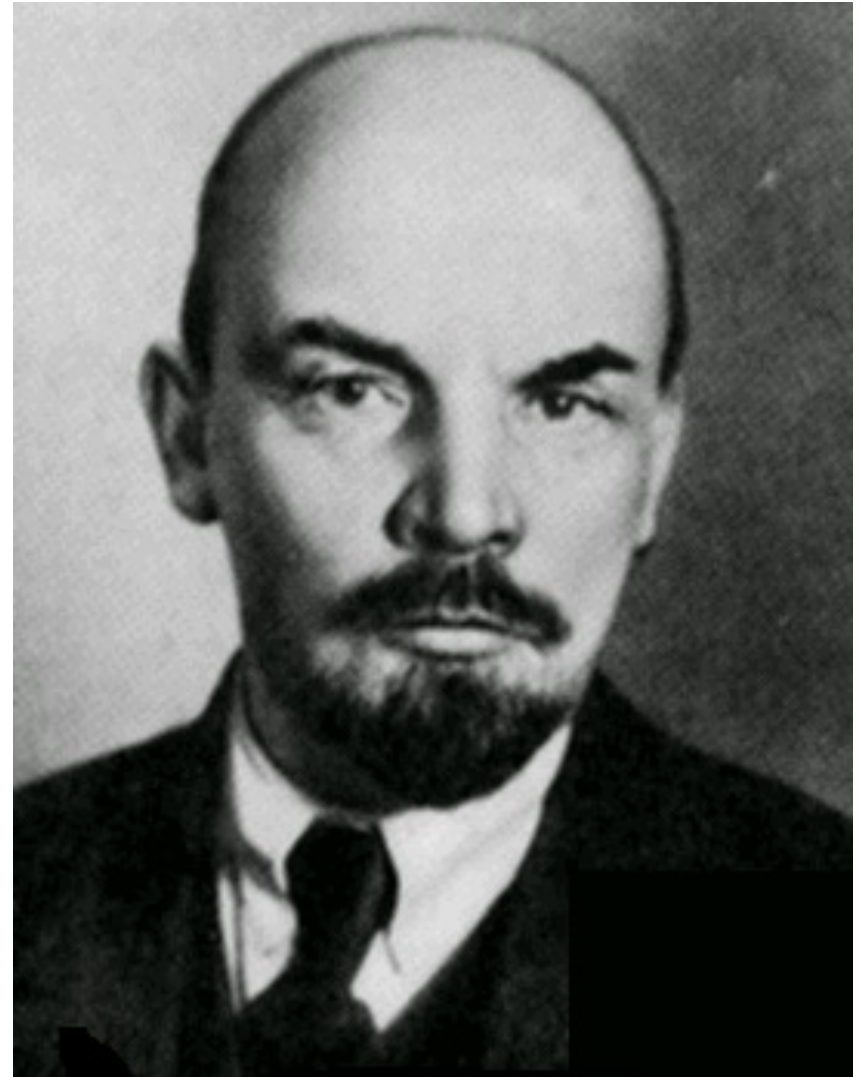
*Công lao lớn nhất của Lenin:
Làm cho lý luận CNXHKKH
trở thành hiện thực*

2.2.1. Thời kỳ trước CM tháng Mười Nga

- *Đấu tranh chống lại các trào lưu phi mác – xít*
- *Lý luận về CM dân chủ tư sản kiểu mới*
- *Về Đảng kiểu mới của GCCN*
- *Diễn biến của CMXHCHN*

2.2.2. Thời kỳ sau CM tháng Mười Nga

- *Về chính trị: vấn đề dân chủ và chuyên chính vô sản*
- *Về kinh tế: Thành phần KT...*
- *Về văn hóa, giáo dục...*
- *Biện pháp xây dựng CNXH*

3. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP VÀ Ý NGHĨA CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU CNXHKKH

3.1. Đối tượng nghiên cứu của CNXHKKH

**Triết học NC
cái gì?**

Tính tất yếu, nguyên nhân khách quan, điều kiện thay thế CNTB bằng CNXH.

**CNXHKKH
nghiên cứu
cái gì?**

Luận chứng SMLS của GCCN, chỉ ra những con đường, các hình thức và biện pháp để tiến hành cải tạo xh theo định hướng XHCN và CSCN (trả lời câu hỏi **bằng cách nào để thực hiện bước chuyển biến đó**).

3.2. Phương pháp nghiên cứu của CNXHKKH

Phương pháp
kết hợp lịch sử
và logic

Phương pháp khảo sát
và phân tích về chính trị
xã hội (dựa trên điều
kiện kinh tế-xã hội
cụ thể)

**PHƯƠNG PHÁP
LUẬN KHOA HỌC:
CNDVBC và
CNDVLS**

Phương pháp
có tính liên
ngành. (phân
tích, tổng hợp,
thống kê)

Phương pháp
tổng kết lý luận
từ thực tiễn
(thực tiễn chính
trị xã hội)

3.3. Ý nghĩa của việc nghiên cứu CNXHKKH

Về mặt lý luận	Về mặt thực tiễn
Kết hợp 3 bộ phận chủ nghĩa Mác - Lênin	Dự báo khoa học có tính quy luật
Trang bị trực tiếp nhận thức chính trị - xã hội	Nguyên nhân cơ bản, bản chất

Cải tạo thế giới (cả tự nhiên, xã hội và bản thân con người theo hướng tiến bộ văn minh)

Chống mọi biểu hiện cơ hội chủ nghĩa, dao động, thoái hoá biến chất trong Đảng và cả xã hội

Niềm tin thực sự đối với chủ nghĩa xã hội cho cán bộ, học sinh sinh viên, thanh thiếu niên và nhân dân